

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 27. Circa pœnam non recitanti priuatim Beneficiato appositam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

52 Theologie Moralis Lib XXVIII.

Ita Palaeus p. 1. d. 2. punct. 6. n. 11. Nauar. cap. 11. de orat. 11. Suar. lib. 4. de hor. can. c. 28. num. 10. Valent. tom. 1. d. 6. q. 2. punct. 10. §. 7. Bonac. d. 1. de hor. can. q. 6. punct. 2. n. 6. Azor. p. 1. l. 10. cap. 13. quæst. 5.

392
Cum his opi-
nor.

Cum his opinor. Quia qui tempore interdi-
ci accidentarium est, te Bullam Cruciatæ ha-
bere qua conceditur facultas sacrum audiendi.
At illa facultate posita non est accidentarium,
sed necessarium, te præcepto audiendi Missam
obligari, ut fert verior sententia: Ergo similiter
in præsentia, accidentarium est quem memoria
retinere officij maiorem partem, sed necessa-
rium, eo posito, præcepto satisfacere.

PROBL. LV.

*Impotens est quis recitare solus, potest ta-
men cum socio, quem habet ad manus:
tenetur hic, & non tenetur officium
dicere.*

393
Nos tenetur.

Non tenetur. Quia recitare cum socio pri-
uilegium est, quo quis non esse videtur ad
vendum adstrictus. Sic Ioan. Santi. select. d. 15.
num. 2. Garcia p. 3. cap. 1. num. 114. Lessi. lib. 2.
c. 17. d. 9. n. 54. utitur distinctione. Si solus
quis sit socium adhibere, tenetur: secus si soli-
tus non sit. Excipit Garcia num. 215. Nisi antea
quis gratis haberet socium, & postea non in-
uenit nisi cum stipendio.

394
T tenetur om-
nino.

Tenetur omnino, si facile habere potest, si-
ue antea usus illo fuerit, siue non: hoc enim per
accidens est ad obligationem inducendam.
Quia obligatur ex præcepto Ecclesiæ recita-
re; sed hoc præceptum facile implere valet
adhibendo socium: Ergo tenetur illum adhi-
bere. Debet enim adicere media ad imple-
ndum præceptum, quæ ei difficilia non sint.
Ita Nauar. de orat. c. 11. num. 13. Azor. lib. 10. q.
cap. 13. quæst. 3. & 6. Mann. tom. 1. sum. cap. 144.
num. 1. Bonacin. d. 1. de hor. canon. quæst. 6.
punct. 2. num. 8. Suar. lib. 4. de hor. can. cap. 28.
mon. 13. Valent. d. 6. q. 2. punct. 10. §. 7. Reginald.
lib. 18. num. 183.

395
Idem opinor.

Idem opinor. Sed limitatim conclusionem.
Nisi stultaster sit, & absque magna vocifera-
tione audire non possit: tunc enim socium adhi-
bere non teneretur, quia esset nimis onerosa
obligatio. Deinde nisi usus socij gratis habeat-
ur: non enim quis obligatus est uariare pro sti-
pendio socium, quia huiusmodi stipendiaria
inquisitio non est medium ex consuetudine,
neque ex legislatoris intentione. Excipe nisi
beneficiatus sit, quia Beneficium propter hoc
officium datur. Cum ergo ex iustitia ad illud
officium obligetur, obligatur enim mode-
ratos sumptus facere ad obligationis huius
executionem. Secus erit, si Sacerdos simplex,
seu Religiosus sit. Quia horum obliga-
tio non est ex iustitia, sed ex
Religione.
*
*

PROBL. LVI.

*Sciens, Vespere impediendum se esse à
recitatione: tenetur, & non tenetur
manè recitare.*

Non tenetur. Quia qualibet hora suo tem-
pori correspondet. Ergo quovis illud 396
accedat non urget illius obligatio. Et quia si
illo tempore, quo ex præcepto Ecclesiæ hora
recitanda est, legitime es impeditus, cessat
illius recitanda obligatio. Quia horas ante-
ponere, vel postponere, solum tibi ex priui-
legio conceditur, non ex obligatione. Sic Sà
in edit. Complut. v. Hora, num. 1. Nec tenetur
(ait) ad horas, qui urgenti negotio est impeditus.
Hinc enim sufficit, recitare horas temporis non
impediti.

Tenetur quidem recitationem anticipare. 397
Quia præceptum recitandi horas obligat non
solum illo tempore, cui horæ specialiter cor-
respondent, sed etiam toto integro die: nam
in qualibet illius parte recitans, obligationi
satisfacit. Ergo si in aliqua diei parte quis im-
peditus est exequi præceptum, & in alia ex-
equi illud potest: obligatur planè præcepto pro
illa parte diei, qua expeditus est. Ita Syluest. v.
Hora, q. ult. Graf. p. 1. l. 1. c. 54. Bonac. alios refe-
rens d. 1. de hor. can. q. 6. punct. 2. n. 2. Valent. 2. 2.
d. 6. q. 2. punct. 10. §. 7. Azor. p. 1. lib. 10. c. 13. q. 15.
Palaeus tom. 2. d. 2. p. 6. num. 16.

Fateor quidem, quamlibet horam suo tempore 398
correspondere, quatenus habet specialem signi-
ficationem, & institutionem, ob quam non li-
cet absque causa, antepondere, vel postponere.
At quatenus præcepta est, toti integro diei cor-
respondere. Vnde obligatur recitare, ea tempo-
ris parte, qua fuerimus ab occupatione illa ex-
pediti. Equidem privilegium est anteponendi,
vel postponendi horas, cum suo tempore reci-
tari non possunt: vel quando suo tempore pos-
sunt recitari. At quando tempore Vespertino,
v. gr. recitari nequeunt, non est privilegium, sed
obligatio anteponendi. Vnde obligatus quis erit
recitare mane, si scit toto Vespere esse impe-
diendum. Cæterum circa primæ sententiæ fun-
damentum monuerim, verba illa, quæ ex P. Ema-
nuele Sà expressi ex correctione Magistri Sa-
cri Palatij esse expuncta.

CAPVT XXVII.

*Circa penam non recitanti priuatum
beneficiato appositam.*

PROBL. LVII.

*Primo semestri beneficiatus habet, & non
habet restituendi fructus aliquam licet
non ita rigidam obligationem, horas
omittens.*

Vidimus sect. 1. nullam aliam penam 399
esse impositam ipso iure omittentibus priuatis,
horas

Secl. II. De Præcepto I. Problemata. 53

horas præter fructuum perceptorum restitutionem. Cum autem solus Clericus beneficiatus fructus ex Beneficio percipiat, solus ipse hac pœna potest obligari, statuta quidem in Concilio Lateran. sub Leone X. *sess. 9. §. Statuimus.* Quam cõstitutionem Pius V. innotavit decreto edito 12. Kalend. Octobr. anno 1571. Ex his cõstitutionibus constat, beneficiatum Clericum obligatum non esse primis sex mensibus ab obtento pacifice Beneficio, aliquid restituere, etiamsi officium omitat. Quia Concilium, & Pontifex solum affirmant, sic omittentem peccare mortaliter, & nihil de restitutione addidit. Igitur quæstioni do, an primo illo semestri beneficiatus omitteñs horas, habeat restituendi fructus obligationem?

400 Habet quidem, licet non ita rigidam, ac haberet semestri transacto: post illud enim tenetur restituere pro rata fructus perceptos, etiamsi alia officia, & munera obeccat illo primo semestri non ita rigidam obligationem habet, sed iuxta officium possum mitigare restitutionem potest. Quia solum obligatur ex iure naturali, quod intactum videtur relictum, nam Beneficium propter officium datur. Sic Suar. *de hor. can. cap. 9. num. 7. Vasq. 1.2. d. 160. num. 3. & d. 168. num. 14. Menoch. de arbit. cent. 2. cas. 429. Covar. 3. variar. c. p. 13. num. 10. Valent. 2. d. 6. quest. 2. punct. 10. §. 8. Azor. p. 1. l. 10. cap. 14.*

401 Nullam habet restituendi obligationem. Quia Ecclesia ante Concilium Lateranense non concessit Beneficium & illius fructus sub conditione, ut officium divinum recitaretur: sed absumum sub onere, & obligatione illud recitandi; alias cum Parocho concedit Beneficium, & fructus, esset facta concessio sub conditione, ut sacramenta ministraret; ac proinde si in illorum ministratione negligens esset, deberet fructuum restitutionem agere: quod equidem non est in usu. Item omitteñs officium absque culpa, non posset fructus facere suos, quia sunt sub illa conditione collati. Ita Garcia *par. 3. cap. 1. num. 7. & 10. Filliuc. tract. 23. cap. 10. num. 308. Bonac. d. 1. de hor. can. quest. 5. punct. 2. n. 9. Lessi. 1.2. d. 34. dub. 1. Nanac. c. 21. de orat. num. 38. Vasq. sibi contrarius de Benef. cap. 4. §. 1. art. 2. dub. 8. Palaus tom. 2. d. 2. punct. 7. num. 3.*

402 Cum his opinor. Nam Ecclesia optime potuit beneficium ab obligatione restituendi liberare illo primo semestri, etiamsi illam ex iure naturali haberet. Tum ut ostenderet erga beneficiatum novum suam liberalitatem, ac benignitatem, quem ob difficultatem operis timbat sæpe non inegrè satisfacturum suo officio. Tum ob privationem omnium fructuum, quam subsequenti tempore faciebat, cuius rigore assatim prima benignitas compensabatur. At ita factum esse præsumo. Quia Concilium Later. & Pius V. solum affirmant, beneficiatum illo primo semestri non recitantem mortaliter delinquere, & restituendi omituntur obligationem. Igitur illi non est imponenda. Nec enim sunt obligationes absque manifesta ratione multiplicanda.

Esch. & Mend. Theol. Moral. Tom. IV.

PROBL. LVIII.

Omitteñs vno, vel altero die horas Canonicas tenetur, & non tenetur, aliquid restituere.

403 Non tenetur. Quia ex benignitate Ecclesie præsumitur, ob tam exiguam debiti officij omissionem non velle beneficiatum ad restituendum obligare. Quemadmodum præsumitur, famulum omitteñtem vno vel altero die in anno debitum servitium exemptum esse ab obligatione restitutionis ex quadam benigna congruitate: ne dominus nimis videatur exactor. Sic Sorus *l. 10. de iur. quest. 5. art. 5. Medina sum. l. 1. cap. 14. §. 1. Ludo. Lopez tom. 1. l. iur. cap. 245 & tom. 2. cap. 105. Vega sum. par. 1. cap. 36. casu 1. & 2. & cap. 128. casu 18.*

404 Tenetur omnino. Quia expresse id Pius V. imperavit. Statuimus, ut qui horas omnes Canonicas vno, vel pluribus diebus intermiserit, minime omnes Beneficij, seu Beneficiorum suorum fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, si dividerentur: qui vero Matutinum, tantum dimidiam; qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam: qui harum singulas, sextam partem fructuum eius diei amittant. Ergo omitteñs vno aut altero die horarum recitationem minime à restitutionis obligatione excusatur. Ita Azor. *part. 1. l. 1. cap. 14. quest. 7. Lessi. 1.2. cap. 34. numer. 1. & 6. Bonac. d. 1. de hor. canon. quest. 5. punct. 2. num. 8. Suar. de hor. canon. l. 4. cap. 10. numer. 9. Vasq. de Benef. cap. 4. §. 1. art. 2. dub. 8. num. 43. Garcia part. 1. cap. 1. num. 27. Palaus tom. 2. d. 2. punct. 7. num. 7. & alij.*

405 Scio meum Filliucium tract. 2. cap. 10. q. 8. docuisse, primam sententiam esse probabilem. Ego autem autoritate tot virorum videns eam fidei idem affirmo. Nam si ratione solum duci vellem, audiendos non esse Doctores illos affirmarent. Neque enim yrget, famulum omitteñtem vno vel altero die in anno debitum servitium exemptum esse ab obligatione restitutionis ex quadam benigna congruitate, ne dominus rigidus exactor videatur: ut dicamus, omitteñtem recitationem obligatum non esse restituere. Quia hoc in casu suam voluntatem dominus expressit. Si autem Ecclesia hanc voluntatem satis non expressisset, id præsumi poterat.

PROBL. LIX.

Qui possidet tenue Beneficium, & partem notabilem alterius hora omitit, tenetur, & non tenetur aliquid restituere.

406 Non tenetur, si fructus Beneficij leues sint, eo quod illud sit tenue. Quia non est præsumendum, Ecclesiam cum eo rigore suos

E 3

Mini

54 Theologie Moralís Lib. XXVIII.

Ministros obligare velle. Sic Suar. l. 4. de hor. ca- non. cap. 30. num. 9. Tolet. l. 2. cap. 2. num. 6.

407
Tenetur om-
nino.

Tenetur quidem, etiam si fructus correspon- dentes leues sint. Quia omittens partem nota- bilem alicuius horæ, absolute dicitur illam omittere: sicut absolute dicitur omisisse Mis- sam, qui partem notabilem non audiuit, sed pro cuiuslibet horæ omissione est debita resti- tutio iuxta Pij V. constitutionem, etiam si fru- ctus correspondentes leues sint. Ergo etiam est debita restitutio pro cuiusvis partis notabilis omissione. Ita Garcia part. 3. cap. 1. n. 27. Palaus tom. 2. d. 2. punct. 7. num. 5. Bonac. de hor. can. d. 1. quest. 5. punct. 2. num. 13.

408
Hoc mihi
probabilius.

Hanc sententiam probabiliorē reor. Pau- citas enim fructus à graui restituendi obliga- tione excusabit, non à leui. Quemadmodum furtum levis materiæ à graui, non à leui resti- tuendi obligatione excusat.

PROBL. LX.

Omittens partem leuem alicuius horæ, te- netur, & non tenetur, aliquid re- stituere.

409
Aliquid resti-
tuere tenetur.

A Liquid restituere tenetur. Quia cui- libet parti horæ sua pars fructuum corres- pondet, sicut integræ horæ integræ fructuum quantitas: sed omisa hora perditur integræ quantitas fructuum illi correspondens: Ergo omisa parte leui amittitur levis pars fructuum illi correspondens. Non enim apparet titulus, ob quem retineri possit: hic namque solum erat illius horæ partis recitatio. Sic Bonac. d. 1. de hor. canon. quest. 5. punct. 2. numer. 11. Qui ob hoc argumentum contrariam senten- tiam ex animo non approbat.

410
Non tenetur
aliquid resti-
tuere.

Nihil tenetur restituere. Quia non dici- tur integram horam omisisse, & solum pro omissione integræ horæ cuiuslibet à Pio V. si- gnata est restitutio: Ergo hic tacite est excu- satus. Ita Nauarra l. 2. de restit. cap. 2. dub. 2. num. 202. Nauarrus de orat. cap. 9. fine. & cap. 10. nu- mer. 42. Tolet. l. 2. cap. 12. num. 6. Suar. de hor. ca- non. l. 4. cap. 30. num. 12. Reginal. l. 30. num. 44. Moneta tract. de distribut. part. 2. quest. 4. num. 42. Fillius tract. 23. cap. 10. quest. 7.

411
Hanc senten-
tiam vni-
ueram esse
pauo.

Ego equidem hanc sententiam vnice credi- derim esse veram. Nam si ex leui omissione obligatio restituendi oriretur fore nullus esset, qui intra paucos dies obligationem grauem restituendi non haberet: quia pauci inueniuntur, qui diebus singulis integras horas studio- se ac deuote recitent. Vnde etsi omissioni leui cuiuslibet horæ fructuum pars levis correspon- deat: at multis omissionibus leuibus grauis fructuum debita erit quantitas. Ne igitur as- firmem animos recitantium ita illaqueari, as- fero, pro leui omissione cuiuslibet horæ nul- lam esse obligationem restituendi, liget quan- titas fructuum illi omissioni leui correspon- dens, grauis sit. Nec tam virens mihi, sicut Bonacina contrariæ sententiæ fundamentum. Quia quantitas fructuum non diuiditur inter singulos Psalmos, aut versiculos ita, ut cui- libet Psalmo, aut versiculo sua pars correspon-

deat: sed in singulas dici horas. Vnde si hora dicitur, & diminutè dicta sit ob leuem par- tem omisam, quantitas illi correspondens ac- quiritur; quia horæ per modum vnius corres- pondet.

PROBL. LXI.

Quis partem leuem singulis in horis omit- tit, cuius omisio comparatione totius officij dici grauis quantitas censeri po- test: Hic obligatus est, & non est obli- gatus restituere.

Restituere est obligatus. Quia præceptum de diuino officio recitando non est multi- plex pro multiplicatione horarum, sed vnum pro toto dici officio. Sed qui grauem partem officij omittit, absolute officium omisisse cen- setur: Ergo tenetur integrè restituere: Sicut si grauem quantitatem alicuius horæ omitte- ret. Sic quidam graues Doctores in manuscri- ptis, quorum sententiam censeo esse probabi- lem, censet & Palaus ubi infra.

Non est obligatus restituere. Quia proba- bile admodum est, pro qualibet hora suum dis- tinctum præceptum latum esse. At in hac sen- tentia corruit omnino contrariæ in nostro ca- su fundamentum. Quia tunc omissiones non coniunguntur. Sicut omisio in officio vnius dici non coniungitur cum omissione in alte- rius dici officij. Ita Moneta de distribut. part. 2. quest. 1. num. 22. Fillius tract. 23. cap. 10. quest. 7. Palaus tom. 2. dist. 2. part. 7. nume- ro 7.

Probabilius hoc mihi, etiam si admittam, vnicum esse totius officij recitandi præce- ptum. Quia ita est vnum præceptum, ut virtualiter sit multiplex, & obligatio re- stitutionis singulis horis est annexa. Vnde si qualibet hora per se sumpta nullam in- ducit restituendi obligationem: neque il- lam inducet quatenus vnicum quoddam of- ficiū constituit. Officiū enim inducere non potest obligationem restituendi, ni- si partes illas officij diuisim induce- rent.

PROBL. LXII.

Recitans sine vlla attentione, tenetur, & non tenetur, resti- tuere.

Obligatus non est restituere. Quia pœ- na restitutionis imponitur iis, qui di- uinum officium dicere omittunt: non au- tem iis, qui negligenter, aut distracte dicunt. Sic Tolet. l. 2. cap. 11. d. 4. Cordu. Medi. Henriquez relati à Garcia ci- tando.

Restituere tenetur eo modo, quo obli- gatur is, qui recitare omittit. Quia paria sunt recitare sine vlla attentione, & non recitare,

SECT. II. De Præcepto I. Problemata. 55

recitare. Fructus enim Beneficij acquiruntur ob recitationem præceptam, & ob illius omissionem amittuntur: sed recitatio sine attentione, non est recitatio præcepta, quia non est oratio. Ergo ex ea fructus non acquiruntur. Ita Nauarra. cap. 13. de orat. numer. 17. Suar. de Relig. to. 2. l. 4. de hor. canon. cap. 3. c. numer. 4. Azor. p. 1. l. 10. c. 1. §. 5. Garcia p. 3. c. 1. n. 186. Nauarra de re. it. l. 1. c. 2. n. 240. Lessi. l. 2. c. 17. dub. 11. n. 67. Bonac. d. 1. de hor. canon. q. 5. un. 2. n. 17.

Hic hæreo. Quia si pœna restitutionis imponitur iis, qui offi. cum omittunt: censetur iis qui attentione nulla adhibita recitant, omnino esse imposita, quia nullatenus comperiuntur recitare. Afferro itaque pœnam restitutionis impositam esse ei, qui sine vlla attentione diuinum recitat officium.

PROBL. LXIII.

Excusatur, & non excusatur beneficiatus ab integra, ob horarum omissionem, restitutione, si Beneficium alia munera habeat annexa, nempe curam animarum.

417
Hic hæreo

Excusatur quidem. Quia Pius V. solum dixit in Bulla, omittentem recitationem pro rata obligatum esse restituere omnes Beneficij, seu Beneficiorum fructus, qui illis diebus omissionis corresponderent; sed hoc limitari potest, ut intelligantur fructus, qui recitationi corresponderent, non vero aliis muneribus a beneficio exhibitis. Ergo sic explicandum. Tum quia sic iuri natural. obligatio restituendi à Pio imposita esset conformior: tum quia rigor huius pœnalis constitutionis temperaretur: tum quia durum est, beneficiatum Parochum, & Capellanum eadem obligatione teneri, qua tenetur simplex beneficiatus, cui nullum onus præter recitationem est Beneficij annexum. Sic Tolet. l. 2. cap. 12. disto. 1. Lessi. l. 2. cap. 4. numer. 17. Bonac. d. 1. de hor. canon. q. 5. p. n. 3. numer. 2. Vazq. de Ref. cap. 4. §. 1. a. l. d. b. 7. numer. 8. Medi. in expl. præf. 8. 11. Manu sum. p. 1. cap. 164. numer. 4. Lopez p. 2. in rñt. cap. 95. Sa. V. Beneficium, n. 58. H. nriq. l. 1. c. 1. §. 2.

419
Non excusa-

Minime excusatur. Quia Pius V. in sua constitutione eodem modo de Beneficio, cum cura, & sine cura loquitur: & de utroque dicit, omnes Beneficij, seu Beneficiorum fructus, qui illis diebus, in quibus omittit recitare, corresponderent, si dividerentur, suos non facere: sed tanquam iniuste perceptos restituere debere. At qui Beneficium sine vlla cura habet obligatus est omnes integrè restituere: Ergo etiam qui Beneficium curatum possidet. Ita Valent. 1. 2. disto. 6. q. 1. pun. 10. §. 8. Azor. l. 10. cap. 1. §. 6. Pal. laus. 10. 1. disto. 2. pun. 7. numer. 8. Nauarra l. 2. de re. it. cap. 2. a. numer. 81. & a. numer. 196. Suar. l. 5. de hor. canon. c. 10. n. 6. Garcia p. 3. cap. 1. n. 8. §. 1. & sequent. Malder. de Virib. l. 10. c. 2. dub. 4. n. 1. sequitur. Reginal. l. 10. n. 46.

420
Pœna sen-

Pœnor, in hanc sententiam admodum inclinare, & decernisse ei adhaerere. At legens meum Gabrielem Vazquez 1. 2. d. 168. n. 14. videntem mutasse sententiam, etiam ego propositum morari. Afferro igitur, Bullam Pij V. cū limitatione à primæ sententiæ Doctoribus ex-

pressa esse intelligendam: ac proinde Parochum, ut Episcopum solum obligari ad quintam partem fructuum restituendam, Canonicum ad quartam, Capellanos ad tertiam.

PROBL. LXIV.

Pensionarius, & Beneficiatus simplex, cui nullum onus est annexum præter horarum recitationem: potest, & non potest, aliquos fructus retinere ob obligationem ad deferendum habitum, & tonsuram.

Potest quidem. Quia delatio habitus & tonsuræ debet aliquo commodo compensari. Ergo ex fructibus retinere potest partem illam, quæ ad habitus sumptus, & ad co. on. gesta. ionis curam correspondere videatur. Henric. l. 1. 3. cap. 1. §. 1. Bonac. d. 1. de hor. canon. q. 5. pun. 1. n. 1.

421
Potest quidem

Minime potest. Quia delatio habitus & tonsuræ Clericis abunde immunitate Ecclesiasticæ, & aliis honoribus Clerico continnis compensatur. Itē Pal. laus 10. 2. d. 1. pun. 7. n. 9.

422
Non potest

Hoc teneo affirmans Clericum beneficiatum qui nullū onus habet annexū præter recitationem, si recitare omittat, omnes fructus debere restituere. Neque contrarium in Pensionariis, & beneficiatis simplicibus probabile esse reputo.

423
Hic mihi

PROBL. LXV.

Distributiones quotidiana & grasse fructus quos Canonici amittunt ob omissionem primariam recitationem, sunt, & non sunt applicata mense Capitalari, sicut sunt applicata ob non residentiam.

Sunt quidem applicata Capitalari mensæ. Quia id deciditur cap. vñ. de Cler. non resid. & Trident. sess. 24. c. 3. & sess. 24. c. 12. Sic Capitulari. Suar. l. 4. de hor. canon. cap. 30. numer. 18. Bonac. d. 1. de hor. canon. q. 5. pun. 4. numer. 9. Tolet. l. 2. cap. 12. disto. 1. & alij apud Garciam citandum.

424
Sunt applicata mensæ

Non sunt applicata Capitalari mensæ. Quia Canonicus residens, & non recitans, etiam ratione residentie lucretur quotidianas distributiones, ob omissionem recitationem eas amittit. Sed non amittit illas ex cap. vñ. nec ex Trident. citatis sed solum ex Concilio Lateranensis, & Pij V. constitutione. Ergo neque aliis sunt applicanda, nisi illis, quibus præfata constitutiones applicant, nempe fabricæ Beneficij, vel pauperibus. Itē Pal. laus 10. 2. d. 1. pun. 7. numer. 14. Torreo de hor. canon. contr. v. 10. d. 6.

425
Non sunt applicata Capitalari mensæ

Eiusdem sū mentis. Credo enim quod præfati textus solum probant, ob non residentiam fructus esse applicatos aliis Canonicis residentibus, siue Capitalari mensæ. At cum nihil loquantur de applicatione ob recitationem primariam omissionem, dicendum est, seruandam esse Concilij Lateran. & Pij V. constitutionem applicantem hos fructus fabricæ Ecclesiæ Beneficij, vel pauperibus.

426
Eiusdem sū mentis

PROBL. LXV.

Beneficiarius non recitans, potest, & non potest sibi applicare fructus, si verè sit pauper.

417
Non potest.

Non potest. Quia Concilium Lateran. & Pius V. sua in constitutione dicit, beneficiarium non facere fructus suos, sed eos tanquam iniuste perceptos obligatum esse restituere. Et quia non decet Clericum non recitantem commoditatem ex desidia percipere. Et quia ansa datur non recitandi, si sciat ille sibi inopi posse fructuum restitutionem gerere. Sic optima nota Doctores, qui nondum suas elucubrationes prelo dedere. Et Palas 10. 2. d. 2. pun. 7. numer. 12. hanc sententiam probabilem esse indicat, dum contrariam probabiliosam esse affirmat.

428
Nunc potest

Potest planè. Quia pauper verè ipse non debet deterioris conditionis aliis esse pauperibus: Et quia ipse non tam sibi applicat, quam Pontifex ipsi. Ita Palas citat. Nauar. cap. 25. n. 191. Lessi. l. 2. cap. 34. numer. 173. Suar. l. 4. de hor. can. cap. 30. numer. 21. Bonac. d. 1. de hor. can. q. 5. pun. 4. n. 8. Tolet. l. 2. c. 12. n. 5.

429
Hoc probabilius longe reor.

Hanc sententiam longe probabilior reor, si duplicem ei limitationem apponas. Prima est, nisi aliud constet, aut rationabiliter praesumatur velle Pontificem. Nam esto velit Pontifex, pauperibus fructus restituere, potest non quibuslibet, sed certis applicare, & alios excludere. Crediderim autem nolle Pontificem beneficiato pauper fructus applicare, quoties ipse intendens sibi paupertatis titulo hos fructus applicare, dicere horas omittit. Nec enim fas esset, Pontificem occasionem peccandi suppeditare. Quare in Bulla Compositionis eos à compositionis beneficio excludit, qui sub spe compositionis furantur. Secunda est, nisi ex consuetudine, aut speciali statuto applicati sint hi fructus alicui pio operi certo. Quia Concilium Lateranense, & Pius V. non videntur voluisse huiusmodi consuetudinem, aut legem derogare: sed tantum applicare fabrica Beneficij, aut pauperibus eos fructus, qui non fuerint aliàs speciatim applicati.

PROBL. LXVI.

Pensionarius non recitans Officium paruum Deipara potest, & non potest à beneficiatio pensionem accipere: potest, & non potest ipse beneficiatus eam retinere.

430
Non potest pensionarius recipere, & potest beneficiatus pensionem retinere.

Non potest pensionarius accipere, & beneficiatus potest eam retinere. Quia pensionarius non recitans Deipara officium paruum est illius recipiendi incapax: nullum enim officium aliud praeter recitationem officij huius exequitur. Ergo non potest pensionem accipere. Ergo beneficiatus potest eam retinere. Hanc ultimum consequentiam proba. Quia solum obligatus est beneficiatus pensio-

nario ex fructibus sui Beneficij pensionem concedere, quoties pensionarius capax illius est. Qua ratione plures Doctores censent excommunicato pensionario non esse obligatum beneficiatum tradere pensionem: quia est illius incapax. Cum ergo ob recitationis omissionem sit etiam incapax, concluditur, pensionem illi tradi non debere. Sic hi Doctores, quos pressio nomine memorat Palas 10. 2. d. 2. pun. 7. n. 17.

Potest licite pensionarius pensionem accipere, Quia non sibi retinendam accipit, sed tradendam fabrica Beneficij seu pauperibus: sicut non peccat beneficiatus non recitans accipiens Beneficij fructus, si illos accipiat non sibi, sed pauperibus, vel Beneficij fabrica applicandos. Porro nec beneficiatus potest pensionem retinere eo quod pensionarius non recitat: sicut nec possunt fideles fructus retinere, quia beneficiatus horas non persoluit. Ita Palas 10. 2. d. 2. pun. 7. n. 17.

Certe Beneficiatus tenetur pensionem tradere in pensionarij sustentationem: est enim illa pars fructuum à Beneficio extracta, & pensionario applicata: sicut fideles sunt obligati tradere beneficiato fructus Beneficij in illius sustentationem, ut ipse pro illis oret, & alia officia ministret. Si autem beneficiatus ea officia non praestat, non tenetur fructus Beneficij illis, à quibus accepit, reddere: Ecclesia enim ei indicit obligationem recitandi, qua non impleta, inhabilem eum constituit sibi fructus retinendi, & obligavit, ut eos tanquam iniuste perceptos fabrica Beneficij, vel pauperibus traderet.

CAPVT XXVIII.

Circà publicam in choro Horarum Canoniarum celebrationem.

PROBL. LXVII.

Episcopus tenetur, & non tenetur, diuinum officium in Ecclesia persolvere.

Tenetur sanè. Quia ex cap. Episcopus 41. Concilium Carthaginense IV. praescribit Tenetur Episcopo cap. 15. ne hospitium longe ab Ecclesia abscedat: quod videtur esse, ut obligationi assistendi choro, commodius possit satisfacere. Deinde, quia cap. Peruenit. 7. q. 1. mandatur Episcopo, in sua Ecclesia residere. Tertio, quia cap. 1. de celebr. Missar. Praelatis conceditur ex causa choro abesse: Ergo illa cessante, interesse choro tenetur. Quarto, quia cap. Episcopus de consecr. cauetur, nè die Dominica ab Ecclesia cui proximus fuerit, absit, nisi infirmitate fuerit impeditus: Ergo saltem diebus Dominicis hanc habet obligationem. Ratione proba. Quia cum Episcopus magis principaliter, quam omnes alij Ecclesiae deputatus sit, conueniens erat, strictiori obligatione teneri. Cum igitur Canonici, & Praevidati obligationem assistendi habeant: à fortiori Episcopus